

Coalitieakkoord 2026-2030

Gemeente Leiderdorp

Vertrouwd dorp. Sterke toekomst.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Hoofdstuk 1. Wonen in een groen, bereikbaar en toekomstbestendig Leiderdorp.....	6
Hoofdstuk 2. Meedoen in een sociaal, gezond en kansrijk Leiderdorp	16
Hoofdstuk 3. Veilig leven in een waakzaam en weerbaar Leiderdorp.....	22
Hoofdstuk 4. Besturen in een financieel gezond, betrokken en dienstbaar Leiderdorp.....	25
Bijlage 1. Portefeuilleverdeling.....	30

Voorwoord

Voor u ligt het Coalitieakkoord 2026 – 2030 van PRO, D66 en CDA. Een akkoord waarin ambitie en realisme hand in hand gaan. Wij kiezen voor een Leiderdorp dat veilig, sociaal en toekomstbestendig is. Een dorp dat met vertrouwen vooruitkijkt en de uitdagingen van deze tijd actief tegemoet treedt.

Leiderdorp staat voor grote keuzes en maatschappelijke opgaven. Een krappe woningmarkt, de energietransitie, de kwaliteit van onze leefomgeving en de veiligheid op straat vragen om blijvende aandacht. Maar ook de weerbaarheid van onze samenleving, de bestaanszekerheid van inwoners en de beperkte financiële ruimte van de gemeente vragen om een koers die zowel realistisch, toekomstgericht en samenhangend is, met focus op Leiderdorp en oog voor de regio. Deze coalitie kiest daarom voor een evenwichtige aanpak: zorgvuldig in de afwegingen, voortvarend in de uitvoering en toekomstgericht in de uitkomst. Sociaal en inclusief in de keuzes die wij maken, ondernemend en innovatief waar dat kan, altijd betrouwbaar en duidelijk voor inwoners en partners.

Ons uitgangspunt is helder: iedereen telt mee. Of je hier geboren bent of pas bent komen wonen, je jong bent of oud, in een rolstoel rijdt of op hardloopschoenen sprint, gelovig bent of niet, vrouw, man of welke gender dan ook. Leiderdorp is van ons allemaal. We richten straten, pleinen en digitale loketten zo in dat niemand op een drempel stuit en we koesteren de verschillen die Leiderdorp kleur geven. Zo bouwen we samen aan een sterke samenleving die kracht put uit diversiteit, kansen schept voor iedereen en waar we omzien naar elkaar.

De komende jaren investeren we in meer betaalbare woningen, een duurzame en gezonde leefomgeving, fijne buurten en sterke publieke voorzieningen. We geven ruimte aan verenigingen, ondernemers en maatschappelijke initiatieven en zorgen ervoor dat iedereen mee kan doen. Tegelijk werken we aan een gemeente die toegankelijk, betrouwbaar en dienstbaar is. Met oog voor de menselijke maat en in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers en partners in de regio.

Onze ambities zijn groot. Wij willen dat Leiderdorp ook in de toekomst een fijne plek blijft om te wonen, te werken, te leren en te ontmoeten. Met dit coalitieakkoord leggen wij daarvoor een stevig fundament. Nu is het tijd om samen aan de slag te gaan. Voor alle Leiderdorpers: een vertrouwd dorp, met een sterke toekomst.

Doe met ons mee!

Sem Overduin (PRO), Mieke van Ulden (D66) en Jan Huisman (CDA)

Hoofdstuk 1. Wonen in een groen, bereikbaar en toekomstbestendig Leiderdorp

Leiderdorp wil woningen toevoegen en verduurzamen, maar de ruimte is schaars. Daarom bouwen we binnen bestaand stedelijk gebied, beschermen we de polders, versterken we het groen en de buitenruimte, maken we mobiliteit veiliger en schoner en sturen we actief op uitvoering.

1.1. Wonen: betaalbaar, passend en binnen het dorp

We bouwen door. Leiderdorp groeit, maar blijft herkenbaar: een dorp met authenticiteit en kwaliteit, waar nieuwe woningen hand in hand gaan met leefbaarheid, groen en sociale samenhang. We versnellen waar het kan, zijn zorgvuldig waar het moet en houden altijd oog voor de toekomst. De woningbouwopgave realiseren we binnen bestaand stedelijk gebied. De polders blijven open en groen; daar bouwen we niet.

We geven de woningbouw duidelijke kaders mee: 35% sociaal, 30% middenhuur en middenkoop en 35% vrije sector. Minimaal 65% van alle woningen is daarmee betaalbaar. Realisatie van middenhuur en middenkoop blijft in balans met de behoefte in de samenleving. Om deze opgave haalbaar te maken, zetten we in op verevening binnen de gemeente. Projecten hoeven niet op zichzelf te staan: waar de ene locatie meer sociaal realiseert, kan elders ruimte ontstaan voor een ander woningprogramma. Instrumenten zoals een woonfonds, het verkennen van afkoop of compensatie van sociale woningbouw bij grotere projecten en het onderzoeken of naast de huidige woningcorporaties ook een andere toegelaten instelling actief kan worden in Leiderdorp, dragen bij aan flexibiliteit en uitvoerbaarheid.

We houden vast aan de visie op bouwhoogtes, tegelijkertijd sluiten we hogere bouw op specifieke locaties niet uit als dit bijdraagt aan kwaliteit en verdichting en goed past in de leefomgeving. Dit geldt in ieder geval niet voor lopende projecten waarvoor al uitgangspunten zijn vastgesteld.

Wonen stopt niet bij de voordeur. Mobiliteit, parkeren en deelmobiliteit worden vanaf het begin meegewogen, zodat nieuwe woningen passen bij de draagkracht van de omgeving.

Versnelling is noodzakelijk én vraagt om keuzes. We prioriteren scherp, zetten capaciteit gericht in en zijn een betrouwbare partner voor ontwikkelaars en inwoners. Met een heldere bouwportefeuille en halfjaarlijkse evaluaties houden we grip. Als projecten stilvallen, wachten we niet af maar schakelen we door.

We benutten actief kansen van buiten: subsidies van provincie, Rijk en Europa, en instrumenten zoals open boekhouding en versnellingsstafels. We maken knelpunten zichtbaar en lossen ze samen op.

Tegelijk vernieuwen en innoveren we de woningmarkt. We geven ruimte aan woonvormen die beter passen bij deze tijd: hospitaerverhuur, woningsplitsing en woonzorgconcepten. Zo stimuleren we doorstroming en bieden we plek aan verschillende doelgroepen. Inwoners denken daarin mee, via participatie en een sterkere rol voor de woonraad. We ontwikkelen een lokale Huisvestingsverordening en Woonzorgvisie, met ruimte voor lokaal maatwerk dat aansluit op regionale afspraken. De samenwerking met partners in de regio, zoals Leiden en woningcorporaties, blijft daarbij onmisbaar.

Specifieke initiatieven, zoals een pilot voor seniorenwoningen en de verdere ontwikkeling van de doorstroommakelaar, dragen bij aan een beter functionerende woningmarkt en worden ingezet waar dat passend is.

1.2. Ontwikkelen met regie en kwaliteit

Leiderdorp blijft zich ontwikkelen. Dit vraagt om kwaliteit, zorgvuldigheid en duidelijke spelregels. Daarom bewaken we bij ruimtelijke keuzes niet alleen tempo en uitvoerbaarheid, maar ook erfgoed, rechtszekerheid, transparantie en de menselijke maat. We bouwen aan een leefbaar en economisch vitaal dorp en benaderen ruimtelijke ontwikkeling integraal: geen losse projecten, maar een samenhangende opgave waarin wonen, werken, mobiliteit, energie en leefkwaliteit elkaar versterken.

De woningbouwopgave vraagt om tempo én zorgvuldigheid. We versnellen waar mogelijk, met instrumenten, zoals parallel plannen, het versterken van grondposities en het benutten van subsidies. Tegelijk zorgen we voor voldoende capaciteit en duidelijke prioritering, zodat plannen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Heldere communicatie naar inwoners is essentieel. We zorgen dat de basis op orde is: tijdig, volledig en begrijpelijk informeren, zodat vertrouwen verbetert en participatie daadwerkelijk betekenis krijgt.

Leiderdorp staat niet op zichzelf. We nemen actief onze rol in de regio en versterken de samenwerking waar dat meerwaarde heeft. De doorontwikkeling Baanderij is een lokaal project met regionale kansen. Voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen werken we samen met Regio Holland Rijnland en de provincie, zodat belangen goed worden geborgd en kansen optimaal worden benut en verantwoordelijkheden worden belegd waar zij ook politiek en bestuurlijk thuishoren.

Duurzaamheid is een vanzelfsprekend uitgangspunt. We sluiten aan bij het convenant toekomstbestendig bouwen, waarbij natuurinclusief bouwen en klimaatadaptatie leidend zijn. Ook de ruimtevraag voor energie en warmte krijgt een plek in onze ruimtelijke afwegingen.

Gebiedsontwikkelingen, zoals de A4-zone, Bospoort en de doorontwikkeling Baanderij, vragen om heldere keuzes en stevige regie, waarbij de doorontwikkeling Baanderij een belangrijke positie inneemt. Met de Parkstrip en het Meijekwartier zetten we de eerste, zichtbare stappen naar een nieuw woon-werkmilieu dat past bij Leiderdorp. Zware bedrijvigheid maakt op termijn plaats voor een economie die beter aansluit bij de schaal van het dorp en de kracht van de regio. Ook kijken we vooruit waar kansen liggen. De Werkbaan en op langere termijn, de Touwbaan, bieden perspectief voor verdere ontwikkeling. Dat doen we niet alleen, maar samen met ondernemers, provincie en regio. We werken vanuit een duidelijke houding: denken in mogelijkheden. Autonomie gaat hand in hand met samenwerking in de regio.

Dat geldt ook voor andere ruimtelijke projecten in Leiderdorp, zoals Elisabethhof, het plot oude gemeentehuis, Luykendreef en de Kleiwarenfabriek. We werken met heldere tijdspaden, houden regie op onze positie en zorgen voor samenhang tussen economie, mobiliteit en leefomgeving. Zo ontstaat een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat waarin kwaliteit, levendigheid en nieuwe bedrijvigheid zichtbaar worden en waarde toevoegen aan ons dorp. In de periode 2026–2030 realiseren we de eerste honderden woningen.

In de Schansen en Dreven werken we aan een integrale wijkimpuls, waarin aandacht voor buitenruimte, energietransitie, afvalinzameling, wonen en mobiliteit samenkomt. We leggen daarbij een duidelijke verbinding met de ontwikkelingen op de Parkstrip. Niet als losse ingrepen, maar als één samenhangende ontwikkeling, met kwaliteit van leven als uitgangspunt.

We blijven scherp op waar we wel en niet willen bouwen. Langs de A4 en op andere locaties maken we duidelijke keuzes. Niet elke ontwikkeling kan en niet alles past. Juist daarom zijn we transparant over prioriteiten en grenzen. Tot slot sturen we actief op voortgang en realisatie. Projecten worden periodiek gemonitord en waar nodig geherprioriteerd. Zo houden we grip op tempo, kwaliteit en uitvoerbaarheid. Zo zorgen we dat ruimtelijke ontwikkeling niet blijft hangen in plannen, maar stap voor stap zichtbaar wordt in Leiderdorp.

1.3. Groen, speelbaar, veilig en klimaatbestendig inrichten

Wij zorgen voor een groene, veilige, toegankelijke en prettige leefomgeving. Een plek waar je graag loopt, fietst, beweegt en elkaar ontmoet. Daarbij kijken we niet meer per onderdeel van de openbare ruimte, maar naar het geheel. Vergroening, veiligheid, gezondheid, klimaat en ruimtegebruik horen bij elkaar.

Leiderdorp wordt groener en beter voorbereid op de toekomst. We kiezen voor inheemse bomen en planten en voeren het biodiversiteitsplan voortvarend uit. Waar mogelijk passen we dit plan ook toe in lopende projecten en onderhoudswerkzaamheden, zodat de natuur duurzaam wordt versterkt en vogels, insecten en andere dieren daarvan profiteren. Bestaande bomen verplaatsen we als behoud niet mogelijk is. Bij elke herinrichting benutten we kansen om verder te vergroenen en water op te vangen, met voldoende ruimte boven en onder de grond voor volwassen bomen. Zo is het dorp beter bestand tegen hitte en stortbuien.

We geven het college de opdracht het bomenbeleidsplan en de herplantladder te actualiseren. Ook onderzoekt het college de aansluiting bij het Leidse initiatief om een Panoramapark aan te leggen, zodat inwoners straks optimaal profiteren van extra voorzieningen en groene buitenruimte.

Het Milieu Educatief Centrum (MEC) versterken we als plek voor inspiratie, educatie, ontmoeting en initiatieven rond natuur, duurzaamheid en vergroening. Het MEC vervult daarbij een herkenbare rol richting scholen, vrijwilligers, verenigingen en inwoners.

We vragen het college te komen met een aanpak om de buitenruimte socialer en voor iedereen veilig, aantrekkelijk en toegankelijk te maken. Daarin is aandacht voor ontmoetingsplekken, zoals groene schoolpleinen, uitdagende speelplekken voor kinderen, toestellen die alle leeftijden uitnodigen tot bewegen en slim naar elkaar gedraaide bankjes om bij te kletsen. Vanaf het eerste ontwerp letten we op goede verlichting, een overzichtelijke inrichting en logische looproutes, met speciale aandacht voor de veiligheid van meiden en vrouwen en toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Spelen en bewegen krijgen daarnaast een extra impuls via nieuw speelplaatsbeleid. Voor het strandje van de Vadedoplas onderzoekt het college of een extra impuls kan worden gegeven aan spelen, bewegen en ontmoeten.

We vragen het college te komen met een aanpak voor een buitenruimte die er niet alleen mooi uitziet, maar ook goed functioneert. Daarbij is er aandacht voor goed onderhouden groen, het zorgvuldig in beeld brengen en prioriteren van knelpunten in de openbare ruimte en het aanspreken van betrokken partijen op de afspraken die met hen zijn gemaakt.

Naast het groen binnen het dorp koesteren we ook het landschap rondom Leiderdorp. Onze polders blijven groen. We bouwen er niet, zodat natuur, recreatie en agrarische functies de ruimte houden. De afspraken uit het weidevogelconvenant over zorgvuldig maaibeheer en verantwoorde recreatie blijven leidend. Zo beschermen we de biodiversiteit in dit belangrijke weidevogelgebied.

Om van die groene ruimte te kunnen genieten, verbeteren we de bereikbaarheid voor fietsers en wandelaars. Het college werkt hiervoor een uitvoeringsplan uit.

1.4. Veilig de straat op, parkeren op orde

Mobiliteit bepaalt in hoge mate hoe leefbaar Leiderdorp is. We kiezen voor verkeersveiligheid, bereikbaarheid en een betere balans tussen voetgangers, fietsers, openbaar vervoer en auto. Daarbij geldt: de openbare ruimte is schaars. Daarom maken we keuzes die bijdragen aan veilige straten, bereikbare voorzieningen en wijken waar het prettig wonen is.

Verkeersveiligheid staat voorop. We willen dat iedereen zich in Leiderdorp veilig kan verplaatsen: te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer en met de auto. We verlagen de snelheid daarom naar 30 km/u. We voeren dit zo snel mogelijk in en wachten daarbij niet op gepland onderhoud. Uitzonderingen hierop vormen de doorgaande wegen, waar de weg een hogere snelheid vraagt en de weg dit al toelaat. Hieronder vallen in ieder geval Engelendaal, de Persant Snoepweg en de Willem-Alexanderlaan.

Ook parkeren vraagt om duidelijke keuzes. We verbeteren de leefbaarheid in de wijken door parkeeroverlast op twee fronten aan te pakken: op korte termijn met gerichte maatregelen in buurten die nu overlast ervaren en op lange termijn met een geactualiseerd parkeerbeleid voor de hele gemeente. We geven het college de opdracht om het parkeerbeleid uit 2012 te moderniseren en toekomstbestendig te maken. Daarbij kijken we onder andere naar deelmobiliteit, fietsparkeren en laadvoorzieningen bij parkeerplaatsen. Leefbaarheid, bereikbaarheid en het dorpse karakter van Leiderdorp staan hierbij centraal.

De gemeenteraad besloot in 2025 af te zien van vergunningparkeren in het Zijkwartier en het Hofje van Holtlant. In overleg met bewoners start het college zo snel mogelijk pilots met andere maatregelen, om de parkeeroverlast in beide wijken te verminderen. Een blauwe zone is daarbij één van de opties.

We gaan zorgvuldig om met de schaarse ruimte in Leiderdorp. Bij nieuwe ontwikkelingen zoeken we naar een goede balans tussen bereikbaarheid, leefbaarheid en woningbouw. We kiezen bij de toepassing van parkeernormen waar mogelijk voor maatwerk, afhankelijk van de plek, de doelgroep en het soort project. Voor specifieke doelgroepen, zoals senioren of studenten, kan gemotiveerd worden afgeweken van de standaardnormen. Voorwaarde is wel dat alternatieve mobiliteit in de buurt goed geregeld is. Dat betekent dat er voldoende voorzieningen moeten zijn, zoals openbaar vervoer, deelmobiliteit, goede fietsvoorzieningen en andere passende oplossingen. Zo maken we meer woningen mogelijk, zonder dat de parkeerdruk in de openbare ruimte te veel toeneemt.

Voor voetgangers en fietsers maken we de openbare ruimte veiliger, toegankelijker en aantrekkelijker. Wij kiezen voor een slimme inrichting van onze openbare ruimte, waarin bereikbaarheid, leefbaarheid en groen elkaar versterken. Als het knelt, geven we voorrang aan voetgangers en fietsers. Fietsgebruik verandert snel; daarom zorgen we voor moderne, toegankelijke fietsparkeerplekken waar e-bikes, bakfietsen en andere fietsvormen goed terecht kunnen.

Bewonersinitiatieven, zoals zomerse leefstraten, krijgen de ruimte om straten tijdelijk om te vormen tot plekken voor spelen, ontmoeten en ontspanning. Het college stelt een procedure op waarmee bewoners tijdelijke leefstraten kunnen inrichten.

We willen Leiderdorp verder ontwikkelen tot de veiligste en aantrekkelijkste fiets- én wandelgemeente van Nederland, met comfortabele en veilige routes binnen het dorp en goede verbindingen naar de regio en de polders. Concreet onderzoeken we de toegang tot de Munnikkenpolder vanuit de wijk Voorhof, inclusief een veilige overstek over de Persant Snoepweg.

We werken toe naar een inrichting van de openbare ruimte waarin langzaam verkeer meer ruimte en bescherming krijgt. Dat betekent dat stoepen, overstekplaatsen en kruispunten veilig en overzichtelijk zijn, met extra aandacht voor veilige schoolroutes en schoolomgevingen. Bij de scholen onderzoeken we of de schoolzones veiliger kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld door een 15-km-zone, extra overstekplaatsen of versmallingen.

Op plekken waar dat past, hanteren we het principe 'auto te gast' of richten we straten in als fietsstraat, bijvoorbeeld in de Bloemerd. Daarnaast hebben we nadrukkelijk aandacht voor het beperken van verkeersoverlast, zoals wegpiraterij en geluidsoverlast op bijvoorbeeld de Engeldaal en door de A4. We zoeken naar innovatieve manieren om deze overlast te verminderen.

Onderdeel van het nieuwe mobiliteitsbeleid is een actieplan verkeersveiligheid. Daarin is onder meer aandacht voor het verbeteren van overstekplaatsen, het veiliger maken van ontbrekende of onveilige zebrapaden en het prioriteren van de verschillende maatregelen en het project 'veilige school-thuisroutes' verder door te ontwikkelen.

We willen een betaalbaar, toegankelijk en toekomstbestendig laadnetwerk. Het college herijkt daarom het laadpalenbeleid, gericht op grip op de tarieven, multifunctioneel gebruik van laadplekken, thuisladen en het faciliteren van een slim en dynamisch laadnetwerk dat ook voldoende ruimte biedt voor de groei van elektrisch vervoer. Daarbij houden we rekening met de schaarse openbare ruimte en de gevolgen voor het energiesysteem. Zo zorgen we dat elektrisch vervoer kan groeien op een manier die past bij de beschikbare ruimte en de capaciteit van het energiesysteem.

Goed openbaar vervoer is belangrijk voor de bereikbaarheid van Leiderdorp en de regio. We ondersteunen regionale initiatieven die bijdragen aan verbetering van het openbaar vervoer.

Tot slot zorgen we dat geplande herinrichtingen zoals Heinsiuslaan, Voorhoflaan en Acacialaan, tot uitvoering komen. Ook realiseren we de fietsveilige herinrichting van de Baanderij en het project Spanjaardsbrug. Het college krijgt de opdracht om resultaten te bereiken, zodat plannen niet blijven liggen.

1.5. Energie besparen, duurzaam opwekken en toekomstbestendig verwarmen

De energietransitie is een van de grootste en meest onontkoombare opgaven van deze tijd en een belangrijk onderdeel van het vergroten van de weerbaarheid van onze lokale samenleving. De gemeente Leiderdorp werkt gericht aan een duurzaam energiesysteem voor Leiderdorp en de regio. Dit doen we via drie pijlers: energiebesparing, opwek van elektriciteit en opwek van warmte.

Deze pijlers grijpen op elkaar in. Wat we besparen aan elektriciteit hoeven we niet op te wekken. Wat we collectief aan warmte organiseren, helpt om de druk op het elektriciteitsnet te beperken. Besparen, opwekken en verwarmen kan op verschillende manieren. Wij kiezen voor een aanpak die realistisch, betaalbaar en rechtvaardig is en die inwoners en ondernemers perspectief biedt.

We willen de energierekening omlaag brengen, woningen comfortabeler en het straatbeeld groener maken. De schommelende energieprijzen, een krapper gemeentebudget en een onzekere wereldmarkt vragen om maatregelen die én effect hebben op de langere termijn én betaalbaar blijven. Ondertussen blijven we het Rijk aanspreken op duidelijke spelregels en voldoende middelen voor het lokale klimaat-, warmte- en energiebeleid.

Energiebesparing staat voorop, want hierdoor kan de energierekening direct omlaag. Wat we niet verbruiken, hoeven we ook niet op te wekken. Het college onderzoekt daarom of de huidige duurzaamheidslening kan worden uitgebreid met eenvoudige, doelgerichte subsidies voor isolatie en andere energiebesparende maatregelen. De regeling start met een focus op huishoudens met een smalle beurs en wordt vervolgens opengesteld voor huurders, VvE's, verenigingen en kleine ondernemers, zodat iedereen een eerste stap kan zetten in verduurzaming en isolatie.

Door inzicht te krijgen in de energielabels van woningen brengen we per straat of wijk in kaart waar de grootste besparingskansen liggen en we moedigen collectieve initiatieven aan. Denk aan burens of hele straten die samen isoleren of verduurzamen. Om Leiderdorpers daarbij te begeleiden verkent het college om naast de succesvolle energicoaches ook de functie van een 'duurzaamheidsaanjager': één aanspreekpunt dat hulp biedt bij subsidieaanvragen, kennisdeling en praktische uitvoering.

De gemeenten in de Leidse regio hebben de intentie uitgesproken om een regionaal warmtebedrijf op te richten voor collectieve warmtevoorziening aan inwoners van de aangesloten gemeenten. Voorwaarde is dat in de kwartiermakersfase een aantal belangrijke zaken, zoals de business case, verder wordt uitgewerkt. Leiderdorp neemt actief deel aan de ontwikkeling van dit regionale warmtebedrijf. We kiezen daarbij voor een positief-kritische rol, met nadrukkelijke aandacht voor betaalbaarheid, leveringszekerheid, duurzaamheid van bronnen en zeggenschap voor inwoners. We willen dat inwoners kunnen profiteren van de energietransitie en dat de kosten eerlijk worden verdeeld. De eerste warmtekavels worden ontwikkeld. De gemeente stuurt hier actief op, zodat nieuwe warmtebronnen en kavels onderdeel kunnen worden van het toekomstige warmtebedrijf of ontwikkeld kunnen worden als lokale initiatieven.

We werken toe naar een integrale nota energiebeleid, waarin de verschillende ontwikkelingen op het gebied van warmte, opwek van elektriciteit en de energie-infrastructuur samenkomen. In deze nota borgen we ook de strategie voor opwek in relatie tot zon, wind, geothermie, aquathermie, warmtebronnen, warmte-koudeopslagsystemen (WKO's) en warmtepompen. Leiderdorp geeft samen met de regio vorm aan de herijking van de RES (Regionale Energie Strategie) of de opvolger daarvan. De nota energiebeleid biedt inzicht in keuzes, mogelijkheden, eigenaarschap, tempo en consequenties en vormt daarmee de basis voor verdere besluitvorming.

De energietransitie vraagt om innovatie en samenhang. We verkennen nieuwe mogelijkheden zoals lokale energiehubs, energiegemeenschappen, wijk-WKO's, en slimme netoplossingen en verbinden deze met ruimtelijke ontwikkelingen, zoals op de Baanderij. Ook andere beleidsterreinen worden actief betrokken. Zo onderzoeken we de mogelijkheden om de energietransitie te koppelen aan sport en maatschappelijke voorzieningen, bijvoorbeeld door zonnepanelen, collectorvelden, warmteopslag en energie-uitwisseling. Dit draagt niet alleen bij aan duurzaamheid, maar ook aan de vitaliteit van verenigingen en voorzieningen.

We erkennen dat de energietransitie zichtbaar en voelbaar is in de leefomgeving en soms spanningen oproept. Daarom kiezen we voor een aanpak waarin zorgvuldige afwegingen, participatie en transparantie centraal staan.

1.6. Circulair omgaan met afval en grondstoffen

We zetten in op minder afval, betere afvalscheiding en meer hergebruik van grondstoffen. In deze bestuursperiode werken wij aan een vervolg op het afval- en grondstoffenbeleid dat nog meer stuurt op minder restafval, betere scheiding van grondstoffen en meer hergebruik.

De afvalstoffenheffing is de afgelopen jaren in Leiderdorp verhoogd. Wij willen de kosten voor inwoners beheersbaar houden. Deze kosten nemen de komende jaren extra toe vanwege de CO₂-heffing voor afval dat we verbranden. Daarom laten we onderzoeken hoe de kosten zijn opgebouwd, waar mogelijkheden liggen om efficiënter te werken, hoe de kosten ook in de toekomst beheersbaar blijven en waar ruimte is om de kosten te verlagen. Doel is besparingen terug te laten vloeien naar een lagere afvalstoffenheffing. Ook maken we inzichtelijk wat het oplevert voor inwoners als afval beter wordt gescheiden.

Daarnaast werken we aan een gerichte aanpak van zwerfafval, met speciale aandacht voor drukke plekken zoals rond supermarkten, grote parkeerplaatsen en JOP's (Jongeren Ontmoetings Plek). We investeren in voorlichting en spreken inwoners en ondernemers aan op hun verantwoordelijkheid voor een schone leefomgeving en het tegengaan van ongedierte. Bij hoogbouw bieden we ruimte voor experimenten met vernieuwende vormen van inzameling en afvalscheiding. Zo werken we toe naar een circulaire aanpak, waarin grondstoffen goed worden benut, minder wordt weggegooid en de kosten voor inwoners beheersbaar blijven.

1.7. Ondernemen, werken en ontmoeten

Een sterke, lokale economie is de motor van een levendig Leiderdorp. Daarom benutten wij elke kans om werkgelegenheid, ondernemerschap, voorzieningen én ontmoetingsplekken te versterken. We verbinden ondernemerschap bewust met de plekken waar mensen samenkomen: winkelstraten, markten, sportvelden en evenementen. Zo gaat economische ontwikkeling hand in hand met levendigheid, een gevoel van veiligheid, gezelligheid en ontmoeting.

Daarbij stimuleren we de verbinding tussen ondernemers, onderwijs en arbeidsmarkt, zodat meer jongeren en in het bijzonder mbo-studenten, in Leiderdorp kunnen leren, stagelopen en praktijkervaring kunnen opdoen. Een sterke lokale economie biedt niet alleen werk, maar ook kansen om talent te ontwikkelen en vakmanschap voor het dorp te behouden.

We geven lokaal ondernemerschap voorrang. Bij inkoop en evenementen kijken we waar dat kan binnen de geldende regels eerst wat het dorp en de directe regio te bieden hebben, zodat ondernemers uit Leiderdorp leveren, organiseren en profiteren. Tegelijk houden we onze winkelgebieden vitaal door leegstand tegen te gaan, regels waar mogelijk te vereenvoudigen en procedures eenvoudig en toegankelijk te maken.

Bij de doorontwikkeling van de Baanderij ontstaat ruimte voor bedrijvigheid, innovatie, circulaire economie en een goede mix van wonen en werken, die talent en vakmanschap aantrekt en vasthoudt.

We blijven de Leiderdorpse Ondernemingsvereniging (LOV) ondersteunen als netwerk dat ondernemers met elkaar verbindt en bijdraagt aan de werkgelegenheid van het dorp. Daarbij zoeken we ook de verbinding met verenigingen, sport, cultuur en onderwijs. Ook versterken we de digitale weerbaarheid van ondernemers, zodat zij ook in een veranderende digitale wereld veilig en toekomstbestendig kunnen ondernemen.

In regionaal verband zorgen we ervoor dat Leiderdorp stevig aan tafel zit. Binnen Regio Holland Rijnland en andere samenwerkingsverbanden, zoals binnen Key Region, nemen wij nadrukkelijk positie in, met oog voor het eigen profiel en de belangen van Leiderdorp. Dit doen we onder meer door te kijken naar externe investeringen- en subsidiemogelijkheden.

Evenementen horen bij een levendig dorp. Leiderdorp bruist wanneer initiatiefnemers de ruimte krijgen. Met een rode-loperbeleid voor evenementen creëren we toegankelijke procedures en duidelijke regels. Tegelijk nodigen we jongeren uit om hun eigen plannen in te brengen. Zo kunnen plannen uitgroeien tot evenementen waar het hele dorp van meegeniet.

Onze dorpsbepalende evenementen koesteren we en promoten we actief via alle gemeentelijke kanalen, zodat inwoners én bezoekers weten dat hier iets te beleven valt.

Met deze inzet bouwen we aan een dorpseconomie die werk schept, talent ontwikkelt én vasthoudt en het dagelijks leven in Leiderdorp levendiger maakt. Een economie die ondernemers ruimte geeft, inwoners samenbrengt en bijdraagt aan een dorp waar mensen graag wonen, werken en elkaar ontmoeten.

1.8. Grondbeleid

Grondbeleid is een belangrijk instrument om richting te geven aan de ontwikkeling van Leiderdorp. Wij volgen ontwikkelingen, zoals Bospoort Zuid, nauwgezet en zijn voorbereid om waar nodig actief te handelen. Daarbij zetten we instrumenten, zoals het voorkeursrecht en strategische aankopen, zorgvuldig en doelgericht in.

Voor belangrijke gebieden, zoals de A4-zone en de doorontwikkeling van de Baanderij, werken we aan een samenhangende gebiedsaanpak. Dit vraagt om duidelijke keuzes, goede timing en een sterke regierol van de gemeente. Grondbeleid staat niet op zichzelf, maar ondersteunt onze bredere ambities op het gebied van wonen, economie, duurzaamheid en leefomgeving. Omdat grondbeleid en gebiedsontwikkeling complex en gevoelig kunnen zijn, kiezen we voor een aanpak die zorgvuldig, transparant en in samenwerking met partners en omgeving wordt vormgegeven. Dit vraagt om maatwerk en professioneel oordeel, binnen de kaders van wet- en regelgeving en met de cultuur van de Omgevingswet: het uitgangspunt is ja, mits.

Tegelijk maken we duidelijke keuzes in toezicht en handhaving. Niet alles kan tegelijk; daarom werken we met een heldere prioritering, zodat inzet gericht, uitlegbaar en effectief is. De verantwoordelijkheid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving blijft duidelijk onderscheiden van openbare orde en veiligheid, die in hoofdstuk 3 aan bod komen.

Hoofdstuk 2. Meedoen in een sociaal, gezond en kansrijk Leiderdorp

We bouwen aan een sociaal, groen en vitaal Leiderdorp. Een Leiderdorp waar inwoners financieel zeker zijn en gestimuleerd worden om te bewegen en gezond te leven. Een Leiderdorp waar mensen elkaar ontmoeten en zich blijven ontwikkelen.

2.1. Bestaanszekerheid versterken

We zetten ons in om armoede terug te dringen en bestaanszekerheid te versterken. Prioriteit ligt bij het bestrijden van kinderarmoede: ieder kind heeft recht op gelijke kansen en een goede start. Daarom investeren we in toegankelijke regelingen die drempels wegnemen om mee te doen aan onderwijs, sport en cultuur.

We zetten in op een verruiming van de inkomensgrens voor gemeentelijke minimaregelingen van 120% naar 130% en onderzoeken daarbij de mogelijkheden voor maatwerk. Zo kunnen meer inwoners gebruikmaken van de hulp die zij nodig hebben en sluiten de regelingen straks eenvoudig aan op de gezamenlijke doorontwikkeling van de Sleutelpas met Leiden.

We gebruiken de Sleutelpas om het bereik en het gebruik van minimaregelingen te vergroten. Het college werkt hiervoor, in samenwerking met de gemeente Leiden, een plan uit en ontwikkelt de Sleutelpas verder door stap voor stap meer regelingen aan de pas te koppelen. Zo worden regelingen makkelijker toegankelijk en bereiken we meer inwoners met een krappe beurs.

We zetten ervaringsdeskundigen in voor preventie, signalering en begeleiding bij armoede. Omdat zij uit eigen ervaring spreken, bereiken en motiveren zij inwoners beter en bieden zij ondersteuning op basis van herkenning en vertrouwen. Beleid sluit hierdoor nog beter aan bij de praktijk. Zo geven we het armoedebeleid een menswaardige benadering.

Daarnaast breiden we het aanbod van voorzieningen in natura uit. Naast de bestaande laptopregeling voor kinderen onderzoeken we bijvoorbeeld een fietsregeling, waarbij inwoners met een Sleutelpas een fiets kunnen krijgen uit het depot voor verwijderde en niet-opgehaalde fietsen.

2.2. Gezond leven en welzijn

Wij zetten de beweging in van zorg naar gezondheid en welzijn. Samen met onze partners werken we aan kansrijk opgroeien, een gezonde leefstijl, mentale gezondheid, vitaal ouder worden en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. We bouwen voort op bestaande initiatieven, zoals Clubhuis de Derde Helft, valpreventie en het convenant Gezonde Scholen, en ontwikkelen tegelijk nieuwe manieren om de positieve gezondheid van inwoners te versterken, met aandacht voor een gezond eetpatroon vanaf de start.

Bewegen is daarbij onmisbaar. Wij geven het college de opdracht om inwoners blijvend te stimuleren om te bewegen en inwoners te ondersteunen in een gezonde leefstijl en dit verder uit te werken. Zo zorgen we ervoor dat iedereen zo lang mogelijk gezond kan leven in een fijne en veilige omgeving, met voldoende toegankelijke voorzieningen voor zorg, welzijn en ondersteuning.

2.3. Sport en bewegen

Sportverenigingen vormen het hart van een vitaal en sociaal Leiderdorp. We onderzoeken hoe het huidige arrangementenmodel voor het beheer en onderhoud van buitensportaccommodaties kan plaatsmaken voor een model

waarin verenigingen zich weer volledig kunnen richten op hun kerntaak: sport- en beweegactiviteiten aanbieden, trainingen, wedstrijden en evenementen organiseren en zo gezondheid en sociale cohesie bevorderen. Het college krijgt de opdracht om op korte termijn met de sportverenigingen in gesprek te gaan om een nieuw model uit te werken, waarbij ook wordt onderzocht of de gemeente meer verantwoordelijkheid neemt voor het beheer en onderhoud van de accommodaties. Waar acute problemen ontstaan, zijn we bereid om hierop vooruitlopend al maatregelen te nemen.

Voor de binnensport onderzoeken we de behoefte en beschikbare zaalcapaciteit in Leiderdorp. Waar mogelijk trekken we daar regionaal samen in op en geven we vervolg aan het regionale capaciteitsonderzoek om voldoende zaalcapaciteit in de regio te realiseren.

Met gerichte regie op het sportbeleid benutten we de ruimte en velden in De Bloemerd efficiënter en verbinden we sport met verduurzaming. We werken aan een langetermijnvisie voor De Bloemerd waarin zowel nieuwe faciliteiten als ook de opgaven in de energietransitie nadrukkelijk worden meegenomen.

We zijn trots op topsporters uit Leiderdorp. We onderzoeken of het mogelijk is aan te sluiten bij het Topsportfonds van Leiden om zo ook de Leiderdorpsse topsporters de ondersteuning te bieden om hun talenten optimaal te benutten en een nog hoger niveau te halen.

We willen vaker in gesprek met sportverenigingen. Daarom organiseren we, naast de sportcafés en bestaande overleggen, ieder jaar een sportverenigingentop. De huidige clubondersteuning willen we voortzetten.

2.4. Ontmoeten en meedoen

Ontmoeting is de basis voor sterke en sociale buurten. We willen wijken waar burens elkaar kennen, meedenken over hun omgeving en samen initiatieven oppakken: van een zomerse leefstraat tot een gezamenlijke vergroening van het pleintje om de hoek. Zulke burgerinitiatieven versterken de onderlinge samenhang, vergroten het gevoel van veiligheid en maken Leiderdorp leefbaarder voor jong en oud.

De gemeente faciliteert, nodigt uit, luistert, verbindt en maakt duidelijk welke ruimte er is voor inwoners om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Het college onderzoekt daarom welke middelen deze betrokkenheid het beste ondersteunen, zoals een wijkbudget, het uitdaagrecht of andere vormen van participatie.

Buurthuizen en ontmoetingsplekken vervullen een belangrijke rol in onze wijken. Het zijn plekken waar mensen elkaar treffen, meedoen en naar elkaar omkijken. We geven het college de opdracht om ervoor te zorgen dat in iedere wijk van Leiderdorp gelegenheid is voor ontmoeting en activiteiten.

Jongeren verdienen in Leiderdorp een eigen plek. Zo verkleinen we de overlast van hangjongeren op andere locaties en versterken we de sociale samenhang in de buurt. We gaan met jongeren in gesprek over wat werkt en waar behoefte aan is, zodat zij mede vorm kunnen geven aan een levendig en veilig Leiderdorp.

Ontmoeting vormt de basis van veilige en verbonden buurten. We bestrijden eenzaamheid onder zowel ouderen, mensen met een beperking, als jongeren door ruimte te scheppen voor ontmoeting en door initiatieven te steunen die mensen samenbrengen. Zingeving en sociale contacten zijn bovendien onmisbare onderdelen van een gezonde leefstijl: een sterk sociaal netwerk fungeert als vangnet en vergroot de veerkracht om met de uitdagingen van het leven om te gaan. Ook in het nieuwe welzijnsakkoord blijven we aandacht houden voor het tegengaan van eenzaamheid.

2.5. Kunst en cultuur

We willen het aanbod en de zichtbaarheid van kunst en cultuur in Leiderdorp vergroten. Kunst, cultuur en evenementen dragen bij aan ontmoeting, verbinding en sociale cohesie. Deze komen zichtbaar ten goede aan Leiderdorp en aan lokale kunstenaars en initiatieven, zoals het, in overleg met netbeheerders, verfraaien van transformatorhuisjes voor de Leiderdorp 1250 jaar viering.

We zorgen dat het beschikbare cultuurbudget beter wordt benut en dat meer organisaties, verenigingen en initiatieven hiervan gebruik kunnen maken. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor het verenigingsleven als drager van kunst- en cultuuractiviteiten. Het aanvragen van subsidies maken we eenvoudiger en toegankelijker.

Het college krijgt de opdracht om het kunst en cultuurbeleid hierop aan te passen, met als doel een groter bereik, meer deelname, meer levendigheid en een effectievere inzet van middelen. Daarbij wordt ook verkend hoe samenwerking tussen lokale kunstenaars en verenigingen kan worden versterkt. We verkennen of de gemeente een grotere rol kan nemen om lokale kunstenaars, verenigingen en initiatieven met elkaar te verbinden en te helpen om kunst en cultuur in Leiderdorp zichtbaarder en toegankelijker te maken. Denk daarbij aan een broedplaats voor startende jonge ondernemers en creatieve makers. De Sterrentuin betrekken we als kansrijk centrum om ontmoeting, kunst en cultuur in Leiderdorp verder zichtbaar en beleefbaar te maken voor iedereen.

Wij koesteren het erfgoed van Leiderdorp. Monumenten vertellen het verhaal van ons dorp en geven karakter aan straten, buurten en bijzondere plekken. We zetten in op behoud, onderhoud en waar mogelijk verduurzaming van monumenten, met oog voor wat eigenaren nodig hebben en wat financieel uitvoerbaar is. Daarbij benutten we bestaande regelingen beter en verkennen we waar aanvullende ondersteuning nodig is.

We houden erfgoed zichtbaar, onder meer via de Monumentendag en door verdieping over onze lokale geschiedenis. Ook staan we open voor initiatieven die erfgoed verbinden met recreatie, routes en beleving. Voor bijzondere locaties, zoals de Kleiwarenfabriek, bekijken we welke bescherming passend is. Zo blijft ons erfgoed behouden én onderdeel van de toekomst van Leiderdorp.

2.6. Onderwijs en ontwikkeling

Onderwijs vormt de basis van een samenleving waarin iedereen kan meedoen. Daarom gaan we structureel in gesprek met schooldirecteuren om samen te bouwen aan een omgeving waar elk kind, ongeacht achtergrond, talent of beperking, dezelfde ontwikkelkansen krijgt.

Alle kinderen moeten gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen en succesvol deel te nemen aan het onderwijs. Daarom maken we, samen met scholen, kinderopvang en andere partners, een nieuw onderwijskansenbeleid. Dat beleid versterkt het bereik van voorschoolse educatie en biedt meer integrale aandacht voor gezinnen. De bibliotheek krijgt hierin een duidelijke rol.

Segregatie in het onderwijs betekent dat op sommige scholen vooral kinderen met een vergelijkbare achtergrond zitten. Wij willen dat elk kind in Leiderdorp, ongeacht achtergrond, op school dezelfde kansen krijgt. Het uitgangspunt is vrijheid van schoolkeuze die eerlijk is en voor iedereen werkt.

In een waterrijk land is zwemvaardigheid een basisvoorwaarde. Elk kind in Leiderdorp moet leren zwemmen. Samen met scholen onderzoeken we hoe meer kinderen hun zwemdiploma kunnen behalen.

De bibliotheek is meer dan een plek om boeken te lenen. Het is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, zich ontwikkelen en gelijke kansen krijgen. De bibliotheek helpt bovendien om mensen met elkaar te verbinden. Iedereen is er welkom en kan meedoen, daarom willen we het bereik van de bibliotheek vergroten. We stimuleren samenwerking met scholen en kinderopvang om de taalontwikkeling te bevorderen, en we verwachten dat de bibliotheek inwoners ondersteunt die moeite hebben met lezen, schrijven of digitale zaken, bijvoorbeeld via het Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

2.7. Proeftuin integraal werken sociaal domein

De Proeftuin integraal werken is een vernieuwende aanpak, waarbij verschillende onderdelen van het sociaal domein nauwer samenwerken, bijvoorbeeld jeugdhulp, WMO en schuldhulpverlening. Het doel is om inwoners die zonder ondersteuning niet goed kunnen meedoen of zich niet goed kunnen redden, sneller, beter en meer samenhangend te helpen. Daarom bouwen we vanuit deze integrale benadering verder aan de Proeftuin. Samen met de regio ontwikkelen we hiervoor een gedeelde visie en onderzoeken we welke organisatievormen het best passen bij een laagdrempelige, samenhangende dienstverlening. We brengen goed in kaart welke positieve resultaten we boeken en zorgen ervoor dat we hier als gemeente continu van leren.

2.8. Integratie, opvang en meedoen

Wij kiezen voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Dat vraagt om beleid dat menselijk is, zorgvuldig wordt uitgevoerd en tegelijk oog houdt voor wat onze gemeenschap aankan.

Voor kwetsbare groepen hanteren we het principe van "Housing First": eerst een stabiele woonplek, daarna verdere ondersteuning. Dit geldt ook voor de aanpak van dakloosheid. We sluiten aan bij regionale programma's en leveren maatwerk waar nodig, in nauwe samenwerking met woningcorporaties.

Leiderdorp neemt haar verantwoordelijkheid. We voldoen aan de wettelijke plicht van de Spreidingswet en werken aan een duurzame opvanglocatie voor asielzoekers met een langetermijnperspectief. Daarmee kiezen we bewust voor rust en continuïteit in plaats van tijdelijke noodoplossingen. Een plek die past bij onze schaal, onze gemeenschap en de kaders die de raad stelt.

Integratie begint bij taal, werk en meedoen. Daarom zorgen we voor goede toegang tot taalcursussen en flexibele inburgeringstrajecten die aansluiten op het dagelijks leven van mensen. Werk speelt hierin een sleutelrol: meedoen op de arbeidsmarkt is vaak de sterkste basis voor integratie. De aanpak wordt afgestemd op verschillende doelgroepen, van werkenden tot gezinnen met jonge of schoolgaande kinderen.

We stimuleren dat asielzoekers en statushouders actief deelnemen aan werk en dagbesteding. De praktijk laat zien dat dit werkt: een groot deel van de bewoners is al actief. Door regionale samenwerking en een meer duurzame opvangstructuur bouwen we dit verder uit, bijvoorbeeld met leer-werktrajecten.

We realiseren ons dat deze opgaven soms spanning met zich meebrengen. Juist daarom kiezen we voor een aanpak die duidelijk, zorgvuldig en in verbinding met inwoners wordt vormgegeven. Met ruimte voor gesprek, betrokkenheid en wederzijds begrip bouwen we aan een samenleving waarin iedereen een plek heeft.

Hoofdstuk 3. Veilig leven in een waakzaam en weerbaar Leiderdorp

Iedereen in Leiderdorp moet zich veilig voelen. Thuis, online, op straat en in de eigen wijk. Daarom kiezen we voor een daadkrachtige aanpak met preventie én handhaving van criminaliteit en overlast, zodat het veiligheidsgevoel onder inwoners merkbaar toeneemt.

3.1. Zichtbaar toezicht en duidelijke prioriteiten

Inwoners moeten kunnen rekenen op zichtbaar en aanspreekbaar toezicht in de openbare ruimte. De druk op toezicht en handhaving neemt toe: er zijn meer meldingen over overlast op schoolpleinen, in parken en andere plekken in het dorp, terwijl het takenpakket van BOA's breder en complexer wordt.

We vragen het college daarom om met een plan voor preventie, toezicht en handhaving te komen. Daarin wordt duidelijk welke inzet nodig is, welke taken prioriteit krijgen, hoe de samenwerking met politie, scholen, jongerenwerk en andere partners wordt versterkt en welke financiële gevolgen dit heeft. Het streven naar uitbreiding van het BOA-team wordt hierin meegenomen, zodat ambitie, capaciteit, taakverdeling en dekking in samenhang worden afgewogen. Zo zorgen we voor herkenbare aanwezigheid op straat, realistische keuzes en een aanpak die past bij de veiligheidsopgaven van Leiderdorp.

3.2. Digitaal veilig en weerbaar

We streven ernaar dat de burgemeester kan toetreden tot het landelijke netwerk van cyberburgemeesters: burgemeesters die elkaars radar zijn voor digitale dreigingen, kennis delen en extra middelen losmaken voor cyberweerbaarheid. Daarmee blijft de digitale basisveiligheid in elke gemeente op peil en liggen draaiboeken klaar voor als het misgaat.

Voor Leiderdorp betekent dit bescherming van inwoners en ondernemers tegen online oplichting, haat en desinformatie. Scholen krijgen lesmateriaal waarmee jongeren deepfakes herkennen, nepnieuws doorprikken en digitale pesterijen leren pareren. Zo verankeren we cyberveiligheid in het dagelijks leven van het dorp.

3.3. Overlast voorkomen en aanpakken

Schoolpleinen zijn belangrijk voor de buurt. Het zijn plekken waar kinderen spelen en waar de buurt elkaar ontmoet. Tegelijkertijd liggen ze na schooltijd soms bezaaid met afval of worden beschadigd door vandalisme. Samen met de scholen werken we maatregelen uit om die overlast terug te dringen. Afspraken over beheer en handhaving leggen we vast in een convenant. Daarbij kiezen we voor een aanpak die duidelijk is én werkt: preventie waar dat kan, toezicht waar dat nodig is en handhaving waar grenzen worden overschreden.

3.4. Onveilige plekken gericht aanpakken

We blijven actief werken met de meldlijst 'Samen Veilig Leiderdorp'. Onveilig ervaren plekken pakken we gericht aan en we stimuleren inwoners om onveilig ervaren locaties te blijven melden. Hiermee willen wij de veiligheid in de openbare ruimte voor onder andere vrouwen en kinderen dag en nacht vergroten.

3.5. Veilig thuis en beschermd ouder worden

Niemand mag zich onveilig voelen in zijn eigen huis. Huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling hebben ingrijpende gevolgen voor inwoners, gezinnen en hun omgeving. We bouwen voort op de Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld en sluiten aan bij de Leidse Lokale Alliantie, een netwerk gericht op het preventief signaleren van financieel misbruik van ouderen. Daarbij is ook aandacht voor cybercriminaliteit, discriminatie en racisme en online oplichting van ouderen.

3.6. Weerbaarheid versterken vraagt een integrale aanpak

Op basis van de VNG "*Handreiking Weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau*" komt het college met een integrale aanpak om de weerbaarheid van onze Leiderdorpse samenleving te vergroten. Onderdeel daarvan is dat we als gemeentelijke organisatie structureel oefenen met crisisscenario's, onze systemen continu testen op zwakke plekken en nauw samen werken met buurgemeenten, politie en de veiligheidsregio. Zo staan we klaar om digitaal én fysiek snel en effectief op te treden wanneer dat nodig is.

Hoofdstuk 4. Besturen in een financieel gezond, betrokken en dienstbaar Leiderdorp

4.1. Solide financiën en scherpe keuzes

Wij voeren een financieel beleid dat solide, verantwoord en toekomstgericht is. Terwijl de opgaven groeien, kiezen we voor een koers waarin zorgvuldigheid, realisme én investeringskracht samenkomen.

De financiële basis blijft op orde. We sturen op een structureel sluitende begroting en monitoren risico's en toekomstige verplichtingen actief. Voor inwoners en bedrijven blijft lastendruk beheersbaar en toekomstgericht: Onroerende Zakenbelasting (OZB)- en andere heffingen stijgen in principe alleen met de inflatie mee.

Tegelijkertijd investeren we gericht in de toekomst. Bij investeringsbesluiten kijken we niet alleen naar financiële opbrengsten, maar ook naar maatschappelijke en klimaatimpact. Een investering moet aantoonbaar bijdragen aan de kwaliteit van leven in Leiderdorp en gebaseerd zijn op een realistische en onderbouwde business case.

Nieuwe ambities volgen het principe *nieuw voor oud*: eerst herprioriteren binnen bestaande middelen. Incidentele uitgaven dekken we bij voorkeur uit reserves of meevallers; structurele lasten financieren we structureel. We blijven kritisch op de begroting en zoeken actief naar ruimte door realistisch te ramen en waar mogelijk "lucht" uit de begroting te halen.

Bezuinigingen zijn geen doel op zich. We besparen waar het kan en investeren waar het moet, met oog voor duurzaamheid, leefbaarheid en het sociale vangnet; belangrijke voorzieningen blijven in beginsel overeind.

Het college werkt deze uitgangspunten uit in een coalitie-werkprogramma met duidelijke prioriteiten, tijdpad en financiële dekking.

4.2. Een toegankelijke en zichtbare gemeente

Weten wat er speelt en belangrijk is in de wijken is ons vertrekpunt voor beleid. De gemeente is daarom zichtbaar en toegankelijk voor onze inwoners. Daarom zetten we initiatieven, zoals de aanwezigheid op de jaarmarkt en het collegespreekuur, voort. Tegelijk vragen we het college om met een plan te komen om beleid en uitvoering nog beter te verbinden met wat er leeft in wijken en buurten.

Maatschappelijke organisaties, zoals schoolinstellingen, zorg- en hulpverleningsorganisaties, en verenigingen, staan dicht bij inwoners en weten wat er speelt in de samenleving. Ook kerken, moskeeën, synagogen en andere religieuze instellingen hebben goed contact met mensen in de samenleving en weten wat er speelt en herkennen eenzaamheid en sociale problemen. We blijven in contact met deze organisaties en overleggen jaarlijks.

Open en toegankelijke communicatie is onmisbaar: inwoners moeten begrijpen wat we doen, makkelijk contact kunnen opnemen én daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen. Daarom investeren we in duidelijke, gebruiksvriendelijke, digitaal toegankelijke en goed vindbare informatie. Tegelijk vergroten we de ruimte voor participatie door inwoners nadrukkelijk uit te nodigen om mee te denken, mee te praten en hun ideeën eenvoudig met ons te delen, zodat ontwikkelingen in ons dorp samen met, voor en door inwoners tot stand komen.

4.3. Betekenisvolle participatie

Wij geloven dat een sterke gemeente ontstaat door samenwerking met inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke partners. Participatie is voor ons geen formaliteit, maar een wezenlijk onderdeel van goed bestuur.

We zetten in op betekenisvolle participatie, waarbij inwoners op verschillende manieren kunnen bijdragen. Dat vraagt om duidelijke processen, heldere communicatie en ruimte voor maatwerk. Betrokkenen moeten vooraf weten waarover zij meepraten, hoeveel invloed zij hebben en wat er met hun inbreng gebeurt. Ook hoort daarbij dat de gemeente goed onderbouwd terugkoppelt welke keuzes worden gemaakt.

Niet iedereen participeert op dezelfde manier of met dezelfde intensiteit. Daarom verkennen we een flexibel “cafetariamodel” met verschillende vormen van betrokkenheid. Als vervolg op de Participatieverordening Leiderdorp ontwikkelen we een toolkit (gereedschapskist) met mogelijkheden voor participatie van inwoners en organisaties, op verschillende niveaus en voor uiteenlopende onderwerpen.

We bouwen voort op bestaande initiatieven en budgetten en experimenteren met nieuwe vormen, zoals wijkplannen en het uitdaagrecht. Daarbij blijft de gemeente verantwoordelijk voor veiligheid, onderhoud, zorgplicht en het algemeen belang.

We beschouwen contact met en participatie door jongeren als erg belangrijk. In lijn met het uitvoeringsplan jongerenparticipatie zetten we in op gastlessen, klassenbezoeken op het gemeentehuis, het versterken van de relaties, en het stimuleren van initiatieven in de wijk. Jongeren krijgen daarmee een expliciete plek in participatie, zodat ook zij actief betrokken zijn bij de toekomst van Leiderdorp.

Participatie draagt niet alleen bij aan betere besluiten, maar ook aan sociale samenhang en burgerschap. Tegelijkertijd zijn we realistisch over deze participatie: waar over geparticipeerd kan worden en wanneer deze is afgerond. Daarom brengen we de inzet en effecten goed in kaart en communiceren duidelijk over de tijdslijn, stappen en keuzemomenten.

4.4. Een sterke organisatie en goede dienstverlening

Een sterke gemeente begint bij een organisatie die betrouwbaar, toegankelijk en professioneel is. Wij blijven daarom werken aan betere dienstverlening: goed bereikbaar, duidelijk en oplossingsgericht. Inwoners moeten snel en adequaat geholpen worden en kunnen rekenen op duidelijke afspraken over de afhandeling van vragen en meldingen.

Persoonlijk contact blijft belangrijk, naast digitale dienstverlening. We communiceren helder, in begrijpelijke taal en via herkenbare kanalen, online en offline. Ook voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn blijft de gemeente toegankelijk, via onze servicebalies en bijvoorbeeld via het Leiderdorps Weekblad. De website van de gemeente moet voor iedereen eenvoudig te vinden, te gebruiken en te bekijken zijn. De basis moet op orde zijn: klantvriendelijk, tijdig, volledig en duidelijk communiceren. In 2026 staat het ontwikkelen van een nieuwe dienstverleningsvisie op de agenda.

We investeren in bestuurlijke vernieuwing en nabijheid. Het bestuur is zichtbaar in de wijken en staat in direct contact met inwoners. Buurthuizen, de Sterrentuin en andere ontmoetingsplekken spelen hierin een belangrijke rol.

De organisatie werkt aan grote opgaven, zoals de doorontwikkeling van de Baanderij, diverse woningbouwprojecten en andere ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Hiermee ontwikkelt de gemeente zich verder naar een ontwikkelgerichte gemeente.

Dit vraagt om voldoende en toegeruste capaciteit, heldere prioriteiten en een cultuur waarin samenwerking en verantwoordelijkheid centraal staan. Het college geeft de ambtelijke organisatie de opdracht om integraal in kaart te brengen wat nodig is om deze doorontwikkeling mogelijk te maken, zowel ten aanzien van personele bezetting, organisatie-inrichting als de financiële consequenties daarvan, met betrokkenheid van alle domeinen.

We streven naar minder bureaucratie en werken aan zorgvuldige, goed onderbouwde en uitlegbare besluiten. Juist bij lastige keuzes is transparantie essentieel. Nieuwe technologieën en instrumenten, zoals de Zo gemeld-app, worden goed ingebed in de organisatie, zodat zij bijdragen aan betere dienstverlening.

Nieuwe cyberdreigingen vragen voortdurende waakzaamheid. We scherpen onze digitale weerbaarheid daarom aan door te blijven investeren in beveiliging, periodiek deel te nemen aan cyberoefeningen en het thema structureel op de regionale bedrijfsvoeringsagenda te houden. Zo blijft Leiderdorp weerbaar, online én offline.

4.5. Samenwerken in de regio en kansen benutten

Leiderdorp is een zelfstandige en krachtige gemeente, met een eigen karakter en een duidelijke plek in de regio. We zijn een dorp met sterke voorzieningen, betrokken inwoners, ondernemende mensen, groene polders en een centrale ligging tussen Leiden, het Groene Hart en de omliggende gemeenten. Juist vanuit die eigen kracht zoeken we de samenwerking in de regio op.

Veel opgaven stoppen niet bij de gemeentegrens. Wonen, bereikbaarheid, jeugdzorg, economie, energie, veiligheid, opvang en klimaat vragen om afstemming met buurgemeenten, regio, provincie en Rijk. Leiderdorp werkt daarom samen waar dat tot meerwaarde leidt en doet zelf wat lokaal kan en logisch is. Samenwerking in de regio is voor ons een middel om betere resultaten te bereiken voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en daarmee dus ook voor de regio. Daarbij blijven we helder over onze zelfstandige positie. Leiderdorp versterkt zichzelf door regionale samenwerking en pakt een actieve rol. We brengen onze belangen vroegtijdig in, zoeken bondgenoten waar dat helpt en nemen verantwoordelijkheid waar dat nodig is.

Goede buren zijn betekent dat we rekening houden met elkaar. Wij houden bij onze keuzes oog voor de effecten op omliggende gemeenten en verwachten dat ook van onze partners. Ontwikkelingen in de regio raken vaak ook Leiderdorp. Daarom investeren we in goede bestuurlijke en ambtelijke contacten, korte lijnen en tijdige afstemming.

We zorgen voor een stevige vertegenwoordiging in regionale overleggen. Leiderdorp zit goed voorbereid aan tafel, met een duidelijk mandaat en met oog voor het algemeen belang én het Leiderdorpse belang. De gemeenteraad wordt tijdig geïnformeerd over belangrijke regionale ontwikkelingen, zodat regionale samenwerking democratisch controleerbaar en lokaal herkenbaar blijft.

We willen beter gebruikmaken van investerings- en subsidiemogelijkheden om onze impact te vergroten en onderzoeken of we hierbij gezamenlijk met de andere gemeenten in de Leidse regio kunnen optrekken. Daarbij is ook aandacht voor het beter organiseren van het signaleren en benutten van subsidiemogelijkheden. Voor organisaties die subsidies aanvragen, zorgen we dat regelingen helder en begrijpelijk zijn en dat het proces open, eerlijk en toegankelijk is ingericht.

Zo bouwen we aan een Leiderdorp dat zelfstandig blijft, de identiteit versterkt en oog heeft voor haar omgeving. Een dorp dat zijn eigen koers vaart, samenwerkt waar dat verstandig is en vanuit vertrouwen bijdraagt aan een sterke, bereikbare, groene en sociale regio.

4.6. Leiderdorp 1250 jaar

In 2029 vieren we het 1250-jarig bestaan van Leiderdorp samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. We vragen het college om een voorstel waarin niet alleen het programma wordt uitgewerkt, maar ook duidelijk is hoe iedereen kan meedoen in de voorbereiding en de uitvoering van deze jubileumviering. In dit voorstel wordt ook inzicht gegeven in het benodigde budget en de vereiste ambtelijke capaciteit.

Bijlage 1. Portefeuilleverdeling

Burgemeester Struik

- Algemeen bestuurlijke zaken
- Openbare orde en veiligheid
- Integrale handhaving
- Project Leiderdorp 1250
- Monumentenzorg
- Toerisme en recreatie
- Straatnaamgeving
- Dierenwelzijn
- Gemeentelijke weerbaarheid

Wethouder van Gaal (PRO)

- Ruimtelijke ontwikkeling (Projectportefeuilles doorontwikkeling Baanderij, Bospoort/A4, locatie AZC, ontsluiting plot oude gemeentehuis en woningbouwprojecten)
- Wonen
- Integratie en inburgering
- Financiën
- Grondzaken
- Aanbestedings- en inkoopbeleid
- Warmte- en energietransitie
- Personeelszaken
- Bedrijfsvoering
- Participatie en jongerenparticipatie
- Dienstverlening en klantcontact
- Asiel en migratie: Asielopvang, Arbeidsmigratie, Statushouders en Oekraïense ontheemden
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Wethouder Blommers (D66)

- Verkeer, vervoer en bereikbaarheid (Projectportefeuilles Leidse Ring Noord en Spanjaardsbrug)
- Coördinatie regionale samenwerking
- Economische zaken, inclusief circulaire economie
- Integraal beheer openbare ruimte, inclusief begraafplaats
- Milieu en afval
- Kunst en cultuur
- Inclusiviteit
- Duurzaamheid
- Klimaatbeleid
- Omgevingsbeleid
- Digitalisering en ICT

Wethouder Binnendijk (CDA)

- Sport, inclusief vrijwilligers
- Werk en inkomen
- Zorg
- Jeugd en preventie
- Ouderen en welzijn
- Gezondheidszorg
- Onderwijs en onderwijshuisvesting
- Coördinatie wijk- en buurtgericht werken
- Coördinatie subsidiebeleid
- Polders en Groene Hart
- Maatschappelijk vastgoed
- Evenementen
- Bibliotheek
- Communicatie en media
- Maatschappelijke opvang

Disclaimer beeldmateriaal

Bij de samenstelling van dit document is met zorg gebruikgemaakt van foto's en afbeeldingen. Waar nodig zijn rechthebbenden en bronnen vermeld. Ondanks deze inspanningen is het mogelijk dat van een deel van het gebruikte beeldmateriaal de maker of rechthebbende niet (meer) kan worden achterhaald. Er wordt geen opzet beoogd om inbreuk te maken op auteursrechten of andere rechten van derden. Aan de inhoud van dit document kunnen geen rechten worden ontleend. Het gebruik van het opgenomen beeldmateriaal geschiedt voor informatieve en illustratieve doeleinden.